

K-Sekretariatet

Medlemmene i kontrollutvalget i Harstad kommune
Ordføreren
Kommunedirektøren
KomRev NORD v/oppdragsansvarlig revisor
KomRev NORD v/oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Deres ref.:
Vår ref.: 90/23/412.5.1/TK

Saksbeh.: Tage Karlsen
E-postadr.: tage@k-sek.no

Telefon: 480 38383
Dato: 16.10.2023

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET I HARSTAD KOMMUNE

I henhold til møteplanen innkalles det herved til møte i utvalget.

Møtested: Rådhus 1B, store møterom fagstab 4. etasje
Møtedato: Tirsdag 24.10.2023
Tid: Kl. 9.00

Saksliste og saksdokumenter gjøres tilgjengelig på Digdem for kontrollutvalgets medlemmer, varamedlemmer, ordføreren og kommunedirektøren.

Før saksbehandlingen vil det bli gitt en innføring/opplæring til det nye kontrollutvalget. Tidsbruk på denne delen anslås til ca. to timer. Ordføreren og kommunedirektøren inviteres til å delta.

Av hensyn til innkalling av varamedlemmer ber vi om at eventuelle forfall meldes til K-Sekretariatet i god tid før møtet.

Som gyldig forfall regnes tjenestereiser, spesielle arbeidsforhold, sykdom og vektige velferdsgrunner.

Enkelte saker kan bli ført for lukkede dører, jf. kommunelovens § 11-5. Det vises til sakslisten for nærmere informasjon.

Med vennlig hilsen

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Kopi: varamedlemmer

Postadresse: K-Sekretariatet IKS Postboks 6600 9296 TROMSØ www.k-sek.no	Hovedkontor: Fylkeshuset TROMSØ Tlf. 77 78 80 43 Org.nr. 988 064 920	Avdelingskontor: Postmottak 9479 HARSTAD Tlf. 77 02 61 66	Avdelingskontor: Ringv. 1 9300 FINNSNES Tlf. 91 35 19 94	Avdelingskontor: Rådhuset 8305 SVOLVÆR Tlf. 95 10 90 02	Avdelingskontor: Fylkeshuset 8048 BODØ Tlf. 91 36 09 38
--	---	---	--	---	---

SAKLISTE

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune
Møtedato: 24.10.2023
Tid: kl. 9.00
Møtested: Rådhus 1B, store møterom fagstab, 4. etasje

Saknr	Tittel
-------	--------

42/23	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 5.9.2023
43/23	Orienteringer (kontrollutvalgslederskolen)
44/23	Oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering - Harstad kommune og Harstad Havn KF
45/23	Oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorers uavhengighetsvurderinger – Harstad kommune og Harstad Havn KF
46/23	Rapportering fra revisor – planleggingsfasen - revisjonsstrategi 2023 – Harstad kommune
47/23	Rapportering fra revisor – planleggingsfasen - revisjonsstrategi 2023 – Harstad Havn KF
48/23	Kontrollutvalgets sak 32/23 Revisjonssbrev nr. 11 – tilskuddordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i Harstad kommune – svar fra kommunedirektøren
49/23	Rapportering fra revisor – risiko og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen
50/23	Eventuelt

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 42/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA KONTROLLUTVALGETS MØTE 5.9.2023

Innstilling til v e d t a k:

Protokollen fra møtet 5.9.2023 godkjennes.

Vedlegg til saken:

protokoll fra møte 5.9.2023

Harstad, 12.10.2023

Tage Karlsen
seniorrådgiver

HARSTAD KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Kontrollutvalget

Møtested: Rådhus 1B, formannskapssalen, møterom regnskap

Møtedato: 5.9.2023

Varighet: 9.00 – 10.25

Møteleder: Charlotte Espejord

Sekretær: Tage Karlsen

Faste medlemmer

Charlotte Espejord (Frp), leder

Rolf Bendiksen (H)

Leif Lysvik (Ap)

Gudbrand Chruickshank (Sp)

Kirsten Evjen (R)

Varamedlemmer H/Frp

1. Helge Schjølberg

2. Jan Rune Lorentzen

3. Hege Signete Fredheim-
Kildal

4. Kjell Karlsen

Varamedlemmer Ap

1. Sigrid Furu Berg

2. Elsa Floer

3. Morten Norwich

Fra utvalget møtte:

Charlotte Espejord

Rolf Bendiksen

Gudbrand Cruichschanck

Leif Lysvik

Varamedlemmer Sp

1. Ellen Anette Slettmo

2. Arne Wiggo Theodorsen

3. Brit Stabursvik

Varamedlemmer Rødt

Meldt forfall:

Kirsten Evjen

Fra den politiske ledelse møtte:

Fra administrasjonen møte:**Fra KomRev NORD IKS møte:**

Revisor Bjørg-Karin Steinhaug
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Vik

Fra K-Sekretariatet IKS møte:

Seniorrådgiver Tage Karlsen

Øvrige:**Merknader til innkalling og sakliste:****Behandlede saker:**

Saknr.	Tittel
---------------	---------------

33/23	Godkjenning av protokoll fra kontrollutvalgets møte 13.6.2023
34/23	Orienteringer
35/23	Rapport eierskapskontroll - Hålogaland Ressurselskap IKS
36/23	Vurdering av uavhengighet – oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer – Harstad kommune og Harstad Havn KF
37/23	Status pågående forvaltningsrevisjoner – notat fra KomRev NORD
38/23	Budsjettramme for kontroll og tilsyn 2024 - Harstad kommune
39/23	Budsjettramme for kontroll og tilsyn 2024 - Harstad Havn KF
40/23	Eventuelt

Sak 33/23**GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA KONTROLLUTVALGETS
MØTE 13.6.2023****Innstilling:**

Protokollen fra møtet 13.6.2023 godkjennes.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Protokollen fra møtet 13.6.2023 godkjennes.

(oversendt til ordføreren, med kopi til kommunedirektøren, 5.9.2023)

Sak 34/23**ORIENTERINGER****Saken gjelder:**

1. Brev av 19.6.2023 - svar på revisors oppsummeringsbrev løpende revisjon- Harstad kommune
2. Brev av 9.6.2023 – svar på revisors oppsummeringsbrev etter endt årsoppgjørsrevisjon– Harstad kommune
3. Brev av 28.8.2023 – valg av varamedlemmer til kontrollutvalget
4. Brev av 28.8.2023 - Behandlingsmåten ved oppfølging av kommunestyrets vedtak - forvaltningsrevisjonsrapporter

Innstilling:

Saken tas til orientering.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Sak 35/23**RAPPORT FRA EIERSKAPSKONTROLL – HÅLOGALAND RESSURSSSELKAP IKS****Innstilling:**

1. Kontrollutvalget tar rapporten *Eierskapskontroll Hålogaland Ressursselskap IKS*, KomRev NORD, 14.8.2023, til orientering.
2. Saken oversendes til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar rapporten *Eierskapskontroll Hålogaland Ressursselskap IKS*, KomRev NORD, 14.8.2023, til orientering.

Behandling:

Oppdragsansvarlig revisor Knut Teppan Vik redegjorde for rapporten.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. | Kontrollutvalget tar rapporten *Eierskapskontroll Hålogaland Ressursselskap IKS*, KomRev

NORD, 14.8.2023, til orientering.

2.) Saken oversendes til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar rapporten *Eierskapskontroll Hålogaland Ressursselskap IKS*, KomRev
NORD, 14.8.2023, til orientering.

(utskrift av møteprotokollen oversendt til ordføreren, med kopi til kommunedirektøren, 5.9.2023)

Sak 36/23

VURDERING AV UAVHENGIGHET – OPPDRAGSANSVARLIGE FORVALTNINGSREVISORER – HARSTAD KOMMUNE OG HARSTAD HAVN KF

Innstilling:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleivens og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Viks vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleivens og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Viks vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Sak 37/23

STATUS PÅGÅENDE FORVALTNINGSREVISJONER – NOTAT FRA KOMREV NORD

Innstilling:

Kontrollutvalget tar notat av 22.8.2023 fra KomRev NORD til orientering.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kontrollutvalget tar notat av 22.8.2023 fra KomRev NORD til orientering.

Sak 38/23

BUDSJETTRAMME FOR KONTROLL OG TILSYN 2024 – HARSTAD KOMMUNE

Innstilling:

1. Budsjettramme for kontroll og tilsyn for 2024 vedtas med netto driftsutgifter på til sammen kr. 3 466 000,- før lønns- og prisjusteringer for kontrollutvalgets egen virksomhet og eventuelle andre politiske vedtak.

2. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll og tilsyn bes innarbeidet i og skal følge formannskapetets samlede budsjettinnstilling til kommunestyret.
3. Kontrollutvalget viser til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 samt kommentarer i Kontrollutvalgsboka fra Kommunal- og regionaldepartementet, 2022, s. 14 for behandling av kontrollutvalgets budsjettforslag. Utvalget forutsetter at behandlingen skjer som beskrevet her.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Budsjettramme for kontroll og tilsyn for 2024 vedtas med netto driftsutgifter på til sammen kr. 3 466 000,- før lønns- og prisjusteringer for kontrollutvalgets egen virksomhet og eventuelle andre politiske vedtak.
2. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll og tilsyn bes innarbeidet i og skal følge formannskapetets samlede budsjettinnstilling til kommunestyret.
3. Kontrollutvalget viser til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 samt kommentarer i Kontrollutvalgsboka fra Kommunal- og regionaldepartementet, 2022, s. 14 for behandling av kontrollutvalgets budsjettforslag. Utvalget forutsetter at behandlingen skjer som beskrevet her.

(utskrift av møteprotokollen oversendt til kommunedirektøren, 5.9.2023)

Sak 39/23**BUDSJETTRAMME FOR KONTROLL- OG TILSYNSFUNKSJONENE 2024 – HARSTAD HAVN KF****Innstilling:**

1. Kontrollutvalget foreslår at budsjett for kontroll- og tilsynsfunksjonene for Harstad Havn KF for 2024 vedtas med en budsjettramme på kr 155 000.
2. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge styrets innstilling til kommunestyret.
3. Kontrollutvalget viser til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 samt kommentarer i Kontrollutvalgsboka fra Kommunal- og distriktsdepartementet, 2022 s. 14, for behandling av kontrollutvalgets budsjettforslag. Utvalget forutsetter at behandlingen skjer som beskrevet her.

Behandling:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Kontrollutvalget foreslår at budsjett for kontroll- og tilsynsfunksjonene for Harstad Havn KF for 2024 vedtas med en budsjettramme på kr 155 000.

2. Kontrollutvalgets forslag til budsjettramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge styrets innstilling til kommunestyret.
3. Kontrollutvalget viser til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2 samt kommentarer i Kontrollutvalgsboka fra Kommunal- og distriktsdepartementet, 2022 s. 14, for behandling av kontrollutvalgets budsjettforslag. Utvalget forutsetter at behandlingen skjer som beskrevet her.

(utskrift av møteprotokollen oversendt til Harstad Havn KF v/havnedirektøren, 5.9.2023)

Sak 40/23

EVENTUELT

Ingen saker meldt

Møteprotokollen godkjennes av kontrollutvalget i påfølgende møte. Protokollen offentliggjøres derfor med forbehold om at etterfølgende endringer kan skje.

Neste møte skal i henhold til møteplanen avholdes 24.10.2023.

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 43/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

ORIENTERINGER

Innstilling til v e d t a k:

Saken tas til orientering.

Saken gjelder:

Invitasjon fra Forum for Kontroll og Tilsyn – kontrollutvalgslederskolen

Vedlegg til saken:

Brev av 5.10.2023 fra Forum for kontroll og tilsyn

Saksutredning:

Det vises til vedlegget.

Harstad, 12.10.2023

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Kommuner og fylkeskommuner

Attn.:

5. oktober 2023

Ordfører, fylkesordfører
politisk sekretariat
leder av kontrollutvalget

Invitasjon til Kontrollutvalgslederskolen

Forum for kontroll og tilsyn (FKT) ønsker å invitere påtroppende kontrollutvalgsleder til Kontrollutvalgslederskolen.

Kontrollutvalget er avgjørende for å oppnå en velfungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune. En velfungerende egenkontroll styrker innbyggernes tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og rett bruk av ressursene. Kontrollutvalgets leder har en viktig funksjon for å oppnå en god egenkontroll.

Kontrollutvalgslederskolen har som mål å gjøre lederne tryggere i rollen. Å delta på Kontrollutvalgslederskolen er en mulighet til å tilegne seg forståelse for kommunal egenkontroll og kontrollutvalgets rolle utover det som kan tilbys i ordinære konferanser.

DEL 1, 17. NOVEMBER 2023 (DIGITAL)

Kontrollutvalgslederskolen del 1. arrangeres digitalt på Teams 17. november.

Målsettingen med del 1 er å gi kontrollutvalgsleder en god start inn i de første møtene, før de andre medlemmene i utvalget får sin opplæring. Ved å arrangere samlingen digitalt, håper vi på god deltakelse.

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo / +47 414 71 166 / fkt@fkt.no / www.fkt.no

Kurset legger vekt på grunnleggende rolleforståelse og kontrollutvalgets samspill med andre aktører. Andre viktige tema vil være påseansvaret, bestiller-rollen og hvilke verktøy kontrollutvalget har til rådighet. Hvert tema vil også vektlegge hva som er kontrollutvalgsleders særskilte rolle og oppgaver.

[Mer informasjon om programmet og påmelding til samlingen 17. november](#)

Deltakeravgift for kommuner som er medlem hos FKT er kr 900.

Andre kontrollutvalgsmedlemmer, ordfører og interesserte i administrasjonen er velkommen til å være tilhørere. Samlet pris for andre tilhørere fra samme kommune er kr 900. [Her kan du sjekke om din kommune er medlem.](#)

Deltakeravgift for ikke-medlemmer er satt til kr. 1 800. Samlet pris for andre tilhørere fra samme kommune er kr. 1 800.

DEL 2, 5. - 6. FEBRUAR 2024

Kontrollutvalgslederskolen, del 2 arrangeres på Clarion Hotel Oslo Airport, Gardermoen 5. - 6. februar.

På denne fysiske samlingen legger vi opp til god tid til diskusjoner i grupper om relevante problemstillinger som dukker opp i møter og som kontrollutvalgslederen må være forberedt på. På dag 2 vil håndtering av media være sentralt.

[Vi legger løpende ut mer informasjon om programmet og påmelding til del 2.](#)

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen

Forum for kontroll og tilsyn

Kopi: Kontrollutvalgssekretariatene

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 44/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

OPPDRAKSANSVARLIG REVISORS UAVHENGIGHETSVURDERING – HARSTAD KOMMUNE OG HARSTAD HAVN KF

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisors uavhengighetsvurdering til orientering.

Saken gjelder:

Behandling av uavhengighetsvurdering fra oppdragsansvarlig revisor i KomRev NORD

Vedlegg til saken:

Uavhengighetsvurdering av 12.9.2023 fra oppdragsansvarlig
revisor Inge Johannessen

Saksutredning:

I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 10 fremgår følgende:

*Det skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor for hvert regnskapsrevisjonsoppdrag,
hvert forvaltningsrevisjonsoppdrag og hvert oppdrag om eierskapskontroll.*

Vedlagt uavhengighetserklæring gjelder oppdragsansvarlig revisor i KomRev NORD.

Etter kommunelovens § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel.

Det er gitt nærmere bestemmelser om dette i forskrift om kontrollutvalget og revisjon §§ 16-18. Det må etter bestemmelsene ikke foreligge særegne forhold, eller forekomme at revisor har en slik tilknytning til oppdraget, dets ansatte eller tillitsmenn, som gjør at revisors uavhengighet og objektivitet svekkes.

Revisor skal til enhver tid vurdere sin uavhengighet, men det er i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19, 2.ledd bestemt at revisor også skal avgi en egenerklæring om sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det sies her:

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Uavhengighet og objektivitet er grunnleggende for at revisor skal kunne utøve sin funksjon. Revisor må derfor selv identifisere forhold som kan medføre en risiko i forhold til uavhengighet og objektivitet. Dersom det oppstår tilfeller der det stilles spørsmål knyttet til uavhengigheten, skal den oppdragsansvarlige revisoren gi melding om dette til kontrollutvalget. I slike tilfeller vil det være rimelig at revisor avgir en ny egenvurdering.

Selv om kravet bare gjelder den oppdragsansvarlige revisoren, antas det at samtlige revisorer på oppdraget gir en tilsvarende vurdering til den oppdragsansvarlige revisoren i forhold til den enkelte sitt tildelte arbeidsområde. Forholdet forutsettes å bli dekket av revisors internkontroll.

Vedlagt følger oppdragsansvarlig revisor Inge Johannessens vurdering av egen uavhengighet. Uavhengighetserklæringen viser hvilke vurderinger som skal gjøres, og hennes vurderinger i forhold til de enkelte punktene.

Sekretariatet finner ikke noe i vedlagte vurdering som tilsier at oppdragsansvarlig revisor ikke skal være i stand til å utføre revisjonsarbeidet på en objektiv og forsvarlig måte.

Harstad, 12.10.2023

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Til
Kontrollutvalget i Harstad kommune

Deres ref: Vår ref: Saksbehandler: Telefon: Dato:
 573 Inge Johannessen 77 04 14 05 12.9.2023
 ij@komrevnord.no

Vurdering av oppdragsansvarlig revisors uavhengighet for Harstad kommune og Harstad havn KF

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetsstyringssystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetsstyring i revisjonsforetak (ISQM 1). Som en del av vår kvalitetsstyring vurderer vi risikoen for manglende etterlevelse av uavhengighetsreglene og andre relevante etiske krav. Risikovurderingen er grunnlag for utforming av retningslinjer og rutiner for å håndtere slike risikoer. Som en del av kvalitetsstyringssystemet innhenter vi årlig en dokumentert bekreftelse på etterlevelse av uavhengighetskrav fra alle ansatte og annet personale.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig revisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen eller i foretaket.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnende har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller foretaket deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller foretaket deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller foretaket, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt. Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger. Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Harstad kommune eller Harstad havn KF som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Harstad kommune eller Harstad havn KF som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrollopgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Harstad kommune eller Harstad havn KF.

Harstad 12.9.2023
KomRev NORD IKS

Inge Johannessen
Oppdragsansvarlig revisor

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 45/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

VURDERING AV UAVHENGIGHET – OPPDRAGSANSVARLIGE FORVALTNINGSREVISORER – HARSTAD KOMMUNE OG HARSTAD HAVN KF

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleivens og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Viks vurdering av egen uavhengighet til orientering.

Saken gjelder:

Behandling av uavhengighetserklæring fra oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer i KomRev NORD.

Vedlegg til saken:

1. Uavhengighetserklæring av 15.8.2023 fra oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleiven
2. Uavhengighetserklæring av 15.8.2023 fra oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Vik

Saksutredning:

I forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 10 fremgår følgende:

Det skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor for hvert regnskapsrevisjonsoppdrag, hvert forvaltningsrevisjonsoppdrag og hvert oppdrag om eierskapskontroll.

Vedlagte uavhengighetserklæringer gjelder oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer i KomRev NORD. Fra og med 1. august d.å. blir forvaltningsrevisjonsteamet i KomRev NORD ledet av to oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorer, Margrete Mjølhus Kleiven og Knut Teppan Vik. I e-post av 15.8.22 fra KomRev NORD opplyses at for hver bestilling fra kontrollutvalgene vil en av de oppdragsansvarlige forvaltningsrevisorene ta på seg oppdragsansvaret, og at fordelingen blir gjort i forbindelse med de konkrete bestillingene.

Etter kommunelovens § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha god vandel.

Det er gitt nærmere bestemmelser om dette i forskrift om kontrollutvalget og revisjon §§ 16-18. Det må etter bestemmelsene ikke foreligge særegne forhold, eller forekomme at revisor har en slik tilknytning til oppdraget, dets ansatte eller tillitsmenn, som gjør at revisors uavhengighet og objektivitet svekkes.

Revisor skal til enhver tid vurdere sin uavhengighet, men det er i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19, 2.ledd bestemt at revisor også skal avgi en egenerklæring om sin uavhengighet til kontrollutvalget. Det sies her:

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Uavhengighet og objektivitet er grunnleggende for at revisor skal kunne utøve sin funksjon. Revisor må derfor selv identifisere forhold som kan medføre en risiko i forhold til uavhengighet og objektivitet. Dersom det oppstår tilfeller der det stilles spørsmål knyttet til uavhengigheten, skal den oppdragsansvarlige revisoren gi melding om dette til kontrollutvalget. I slike tilfeller vil det være rimelig at revisor avgir en ny egenvurdering.

Selv om kravet bare gjelder den oppdragsansvarlige revisoren, antas det at samtlige revisorer på oppdraget gir en tilsvarende vurdering til den oppdragsansvarlige revisoren i forhold til den enkelte sitt tildelte arbeidsområde. Forholdet forutsettes å bli dekket av revisors internkontroll.

Vedlagt følger oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Margrete Mjølhus Kleiven og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Knut Teppan Viks sine vurderinger av egen uavhengighet. Uavhengighetserklæringene viser hvilke vurderinger som skal gjøres, og hennes/hans vurderinger i forhold til de enkelte punktene.

Etter K-Sekretariatets syn er det ikke noe i vedlagte vurdering som tilsier at Margrete Mjølhus Kleiven og Knut Teppan Vik ikke skal være i stand til å utføre revisjonsarbeidet overfor Harstad kommune og Harstad Havn KF på en objektiv og forsvarlig måte.

Harstad, 12.10.2023

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Til
Kontrollutvalget i Harstad kommune

Deres ref: **Vår ref:** **Saksbehandler:** **Telefon:** **Dato:**
Margrete Mjølhus Kleiven 77 60 05 03 15.8.2023
mmk@komrevnord.no 901 38 721

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet overfor Harstad kommune og Harstad Havn KF

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen eller foretaket.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller foretaket, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	<p>Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Harstad kommune eller Harstad Havn KF som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Harstad kommune eller Harstad Havn KF som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptrer ikke som fullmektig for Harstad kommune eller Harstad Havn KF.

Tromsø, 15.8.2023

Margrete Mjølhus Kleiven

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

Til kontrollutvalget i Harstad kommune

Deres ref: **Vår ref:** **Saksbehandler:** **Telefon:** **Dato:**
Knut Teppan Vik 77 60 05 25 15.8.2023
ktv@komrevnord.no 988 19 114

Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors uavhengighet overfor Harstad kommune og Harstad Havn KF

Innledning

Ifølge kommuneloven § 24-4 skal revisor være uavhengig og ha godandel. Nærmere krav til revisors uavhengighet ogandel følger av forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 16-19.

Kravene til uavhengighet og objektivitet gjelder for alle som utfører revisjon for kommunen eller foretaket, herunder regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Dette omfatter både oppdragsansvarlig revisor, medarbeidere på oppdraget og eventuelt andre som er engasjert på oppdraget.

KomRev NORD IKS har et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQM 1). Kvalitetskontrollsystemet omfatter dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering. Som en del av kvalitetskontrollsystemet har vi rutiner for å følge opp og sikre at revisjonsteamet har tilstrekkelig uavhengighet.

Ifølge kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 19 skal oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. Denne egenvurderingen følger nedenfor.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors vurdering av uavhengighet

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egenvurdering
Overordnet krav til uavhengighet (§ 16)	Undertegnede bekrefter at det ikke foreligger spesielle forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet.
Tilknytning til den reviderte virksomheten (§ 17)	Undertegnede har ikke selv eller nærstående som har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.
Stillinger i kommunen eller foretaket (§ 18 a)	Undertegnede har ikke stillinger eller verv i kommunen eller foretaket.
Stillinger i virksomhet (§ 18 b)	Undertegnede har ikke andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller foretaket deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.
Medlem av styrende organer (§ 18 c)	Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller foretaket deltar i eller er eier av, utover at KomRev NORD IKS utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap.

Forskriftskrav	Oppdragsansvarlig revisors egen vurdering
Deltakelse eller funksjoner i annen virksomhet (§ 18 d)	Undertegnede deltar ikke i, eller har funksjoner i en annen virksomhet, som kan medføre at revisors interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller foretaket, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisor.
Rådgivning eller andre tjenester (§ 18 e)	<p>Før slike tjenester gjør undertegnede en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art med hensyn til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften § 18 e, utfører vi ikke tjenesten. Revisor vurderer hvert enkelt tilfelle særskilt.</p> <p>Revisor besvarer løpende spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Undertegnede er bevisst på at også slik veiledning må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</p> <p>Undertegnede har ikke ytet rådgivnings- eller andre tjenester overfor Harstad kommune eller Harstad Havn KF som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</p>
Tjenester under kommunen eller foretakets egne ledelses- og kontrolloppgaver (§ 18 f)	Undertegnede har ikke ytet tjenester overfor Harstad kommune eller Harstad Havn KF som hører inn under kommunen eller foretakets egne ledelses- og kontrolloppgaver.
Fullmektig for den revisjonspliktige (§ 18 g)	Undertegnede opptre ikke som fullmektig for Harstad kommune eller Harstad Havn KF.

Tromsø, 15.8.2023

Knut Teppan Vik

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor
KomRev NORD IKS

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 46/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

RAPPORTERING FRA REVISOR – PLANLEGGINGSFASEN - REVISJONSSTRATEGI 2023 – HARSTAD KOMMUNE

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saken gjelder:

Kontrollutvalgets plikt til å påse at kommunens regnskap blir revidert på en betryggende måte.

Vedlegg til saken:

- A: Trykte vedlegg:
- B: Utrykte vedlegg:
 - Veileder vedrørende kontrollutvalgets påseeransvar overfor regnskapsrevisor

Saksutredning:

1. BAKGRUNNEN FOR SAKEN OG KONTROLLUTVALGETS ANSVAR

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir «revidert på en betryggende måte», jf. kommunelovens § 23-2 bokstav a. I kontrollutvalgskonferensens § 3 (Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon) sies det bl.a. at:

- Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at
- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
 - b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor

2. REVISORS ANSVAR OG OPPGAVER

Revisors ansvar og oppgaver er beskrevet i lovens § 24-2, hvor revisor bl.a. ansvar for å «planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk».

Revisjonsstrategien vil være det styrende dokument for revisjonsarbeidet. Den inneholder revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger og trekker hovedlinjene for hvordan revisjonen skal gjennomføres i løpet av revisjonsåret.

Det er i loven vist til «god kommunal revisjonsskikk», som er en rettslig standard. Dette innebærer at loven selv ikke definerer innholdet i begrepet, men at det er dynamisk og tilpasses endringene i samfunnet til enhver tid.

I arbeidet med å gi standarden *god kommunal revisjonsskikk* et nærmere innhold er det utarbeidet internasjonale revisjonsstandarder (ISA-ene). Disse har noen tilleggsvurderinger som er spesifikke for utførelse av revisjon i offentlig sektor.

Etter ISA 300 – *Planlegging av revisjon av et regnskap* skal revisor utarbeide en overordnet revisjonsstrategi. Denne skal beskrive revisjonens omfang og angrepsmåte, tidspunkt og styring av oppdraget.

Utover revisjonsstrategien utarbeider revisor en mer detaljert plan for å håndtere de forskjellige forholdene som er identifisert i revisjonsstrategien. Den overordede revisjonsstrategien og revisjonsplanen oppdateres og endres ved behov etter hvert som revisjonen utføres.

Kommunens internkontroll (egenkontroll) er sentralt ved revisors planlegging av oppdraget. I ISA 315 – *Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser* – stilles det blant annet krav til revisor for hvordan revisor skal innhente og vurdere bevis i risikoarbeidet. ISA 315 er revidert og er gjort gjeldende fra regnskapsåret 2022.

Den reviderte standarden har tydeligere krav til at revisor må dokumentere sin forståelse av enheten, regnskapsreglene og enhetens interne kontroll. Det vil si at revisor må dokumentere forståelse av hver komponent av enhetens interne kontroll, virksomhetens størrelse og kompleksitet m.v., Hvorvidt revisor ser det som aktuelt å teste kontroller har fortsatt betydning for hvor omfattende og detaljert forståelse revisor må dokumentere.

3. REVISORS RAPPORTERING – KONTROLLUTVALGETS «PÅSE-ANSVAR» OVERFOR REGNSKAPSREVISOR

Revisors fremleggelse av sin revisjonsstrategi er et sentralt bidrag til at kontrollutvalget kan utføre sin oppgave med å påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

I veilederen for kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor, utarbeidet av Forum for Kontroll og Tilsyn har i 2019, presenteres påse-ansvaret i tre faser. Å «holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet» er den ene fasen. Rapporteringen fra revisor i innværende møte gjelder planleggingsfasen. I veilederen er følgende beskrevet som gjelder denne fasen:

Orientering om planleggingsfasen

Kontrollutvalget kan be om at revisor orienterer om revisjonsplanen med revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurderinger. Orienteringen bør være skriftlig og minst beskrive:

- a. hvordan revisor fastsetter vesentlighetsnivå og de ressurser (bemanning og kvalifikasjoner) som skal brukes i gjennomføringen av revisjonen*
- b. hvilken struktur revisor i sin revisjonstilnærming har på kommuneorganisasjonen*
- c. vesentlige regnskapsprinsipp og de viktigste områdene der revisor gjør skønnsmessige vurderinger. Revisor bør også orientere om status for sin oppfølging av fjorårets revisjon*

Veilederen antas å være kjent for kontrollutvalget.

Revisor vil i møtet redegjøre for revisjonsstrategien. Tidligere praksis har vært at revisor presenterer strategien muntlig i møtet med en powerpointpresentasjon. Sekretariatet legger til grunn at presentasjonen gjøres tilgjengelig for kontrollutvalget/sekretariatet.

En relevant opplysning i denne saken er at KomRev NORD er medlem av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). I regi av NKRF er det etablert en kvalitetskontrollordning som skal sikre at medlemmene reviderer i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Harstad, 12.10.2023

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 47/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

RAPPORTERING FRA REVISOR - PLANLEGGINGSFASEN - REVISJONSSTRATEGI 2023 – HARSTAD HAVN KF

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Saken gjelder

Kontrollutvalgets plikt til å påse at foretakets regnskap blir revidert på en betryggende måte.

Vedlegg til saken:

A: Trykte vedlegg:

B: Utrykte vedlegg:

- Veileder vedrørende kontrollutvalgets påseeransvar overfor regnskapsrevisor

Saksutredning:

1. BAKGRUNNEN FOR SAKEN OG KONTROLLUTVALGETS ANSVAR

Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir «revidert på en betryggende måte», jf. kommunelovens § 23-2 bokstav a. I kontrollutvalgskonferensens § 3 (Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon) sies det bl.a. at:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor

Plikten som pålegges kontrollutvalget gjelder også for kommunale foretak.

2. REVISORS ANSVAR OG OPPGAVER

Revisors ansvar og oppgaver er beskrevet i lovens § 24-2, hvor revisor bl.a. ansvar for å «planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk».

Revisjonsstrategien vil være det styrende dokument for revisjonsarbeidet. Den inneholder revisors risiko- og vesentlighetsvurderinger og trekker hovedlinjene for hvordan revisjonen skal gjennomføres i løpet av revisjonsåret.

Det er i loven vist til «god kommunal revisjonsskikk», som er en rettslig standard. Dette innebærer at loven selv ikke definerer innholdet i begrepet, men at det er dynamisk og tilpasses endringene i samfunnet til enhver tid.

I arbeidet med å gi standarden *god kommunal revisjonsskikk* et nærmere innhold er det utarbeidet internasjonale revisjonsstandarder (ISA-ene). Disse har noen tilleggsvurderinger som er spesifikke for utførelse av revisjon i offentlig sektor.

Etter ISA 300 – *Planlegging av revisjon av et regnskap* skal revisor utarbeide en overordnet revisjonsstrategi. Denne skal beskrive revisjonens omfang og angrepsmåte, tidspunkt og styring av oppdraget.

Utover revisjonsstrategien utarbeider revisor en mer detaljert plan for å håndtere de forskjellige forholdene som er identifisert i revisjonsstrategien. Den overordede revisjonsstrategien og revisjonsplanen oppdateres og endres ved behov etter hvert som revisjonen utføres.

Kommunens internkontroll (egenkontroll) er sentralt ved revisors planlegging av oppdraget. I ISA 315 – *Identifisering og vurdering av risikoene for vesentlig feilinformasjon gjennom forståelse av enheten og dens omgivelser* – stilles det blant annet krav til revisor for hvordan revisor skal innhente og vurdere bevis i risikoarbeidet. ISA 315 er revidert og er gjort gjeldende fra regnskapsåret 2022.

Den reviderte standarden har tydeligere krav til at revisor må dokumentere sin forståelse av enheten, regnskapsreglene og enhetens interne kontroll. Det vil si at revisor må dokumentere forståelse av hver komponent av enhetens interne kontroll, virksomhetens størrelse og kompleksitet m.v., Hvorvidt revisor ser det som aktuelt å teste kontroller har fortsatt betydning for hvor omfattende og detaljert forståelse revisor må dokumentere.

3. REVISORS RAPPORTERING – KONTROLLUTVALGETS «PÅSE-ANSVAR» OVERFOR REGNSKAPSREVISOR

Revisors fremleggelse av sin revisjonsstrategi er et sentralt bidrag til at kontrollutvalget kan utføre sin oppgave med å påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte.

I veilederen for kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor, utarbeidet av Forum for Kontroll og Tilsyn har i 2019, presenteres påse-ansvaret i tre faser. Å «holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet» er den ene fasen. Rapporteringen fra revisor i innværende møte gjelder planleggingsfasen. I veilederen er følgende beskrevet som gjelder denne fasen:

Orientering om planleggingsfasen

Kontrollutvalget kan be om at revisor orienterer om revisjonsplanen med revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurderinger. Orienteringen bør være skriftlig og minst beskrive:

- a. *hvordan revisor fastsetter vesentlighetsnivå og de ressurser (bemanning og kvalifikasjoner) som skal brukes i gjennomføringen av revisjonen*
- b. *hvilken struktur revisor i sin revisjonstilnærming har på kommuneorganisasjonen*
- c. *vesentlige regnskapsprinsipp og de viktigste områdene der revisor gjør skønnsmessige vurderinger. Revisor bør også orientere om status for sin oppfølging av fjorårets revisjon*

Veilederen antas å være kjent for kontrollutvalget.

Revisor vil i møtet redegjøre for revisjonsstrategien. Tidligere praksis har vært at revisor presenterer strategien muntlig i møtet med en powerpointpresentasjon. Sekretariatet legger til grunn at presentasjonen gjøres tilgjengelig for kontrollutvalget/sekretariatet.

En relevant opplysning i denne saken er at KomRev NORD er medlem av Norges kommunerevisorforbund (NKRF). I regi av NKRF er det etablert en kvalitetskontrollordning som skal sikre at medlemmene reviderer i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Harstad, 12.10.2023

Tage Karlsen
Seniorrådgiver

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 48/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

**KONTROLLUTVALGETS SAK 32/23 REVISJONSSBREV NR. 11 –
TILSKUDDORDNING FOR SÆRLIG RESSURSKREVENDE HELSE- OG
OMSORGSTJENESTER I HARSTAD KOMMUNE – SVAR FRA
KOMMUNEDIREKTØREN**

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens svar på revisjonsbrev nr. 11 og KomRev NORDs vurdering av svaret til orientering.

Saken gjelder:

Kommunedirektørens svar på revisjonsbrev nr. 11

Vedlegg til saken:

1. Brev fra Harstad kommune (udatert)
2. Brev av 11.10.2023 fra KomRev NORD
3. Brev av 25.5.2023 fra KomRev NORD (revisjonsbrev nr. 11)

Saksutredning:

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i møte 13.6.2023 under behandlingen av sak 32/23:

1. Kontrollutvalget viser til revisjonsbrev nr. 11, og ber kommunedirektøren svare kontrollutvalget innen 20.08.2023, med gjenpart til revisjonen.
2. Når svar foreligger fra kommunedirektøren, ber kontrollutvalget om revisjonens vurdering av svaret.

Det gjengis fra saksutredningen i sak 32/23:

«Revisor har i brev av 25.5.2023 oversendt revisjonsbrev nr 11, som gjelder tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester. Tilskuddsordningen er – grovt sagt – et tilskudd ment å utjevne byrden for de kommuner som har særlig høye utgifter på området. Kommunen skal dokumentere et grunnlag for beregningen av tilskuddet, og grunnlaget skal kontrolleres og utkwitteres av revisor.

Revisors gjennomgang viser at beregningen foretatt av kommunen for 2022 ble levert forsinket og at det var store feil i grunnlaget som ble oversendt til revisor. Sekretariatet viser til revisjonsbrevet, hvor manglene er nærmere beskrevet.»

I revisjonsbrevet gis en omfattende beskrivelse av de feil og forhold som foranlediger brevet. Kommunedirektørens svarbrev gir en grundig beskrivelse av årsaken til feilene og hva som er gjort for å forsøke å unngå tilsvarende feil senere år.

Revisor har i sin skriftlige vurdering til kontrollutvalget beskrevet kommunedirektørens tilbakemelding som tilfredsstillende. Samtidig bar revisor bedt om å de skriftlige rutiner som opplyses å være under utarbeidelse, samt arbeidsplan for neste runde med refusjonskrav for disse tjenestene.

Sekretariatet deler revisors vurdering om at kommunedirektørens svar er tilfredsstillende. Sekretariatet legger også til grunn at revisor følger opp videre med innhenting og gjennomgang av dokumentasjon for de tiltak som er iverksatt. Innstilling til vedtak er utformet med bakgrunn i dette.

Harstad, 12.10.2023

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tage Karlsen', with a long horizontal flourish extending to the right.

Tage Karlsen
seniorrådgiver

Revisjonsbrev nr. 11 – Tilskudd for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i Harstad kommune – svar til kontrollutvalget

Kommunedirektøren viser til kontrollutvalgets vedtak i møte 13.6.2023 under behandlingen av sak 32/23:

1. Kontrollutvalget viser til revisjonsbrev nr. 11, og ber kommunedirektøren svare kontrollutvalget innen 20.08.2023, med gjenpart til revisjonen.
2. Når svar foreligger fra kommunedirektøren, ber kontrollutvalget om revisjonens vurdering av svaret

Revisjonsbrev nr. 11

I brevet ber revisjonen kommunen vurdere om rutine og kvalitetssikringen på dette området er tilstrekkelig. Kommunen må ta en gjennomgang med alle ansvar innenfor Helse- og omsorg for å få oversikt over om alle ressurskrevende brukere er tatt med i beregningen.

Revisjonen viser i sitt brev til at de fikk refusjonsgrunnlaget for sent til kontroll og at de ikke kjente til hvordan modellen som kommunen brukte for første gang var bygd opp for å beregne refusjonskravet.

De viser også til at de fant feil i modellen når det gjaldt antall årsverk samt at det manglet en bruker fra fjorårets rapportering.

De understreker at kommunen har levert kravet lenge etter fristen for oversendelse til revisor slik at revisor kom i tidsnød for å kunne kvittere ut kravet innen deres frist, og måtte be Helsedirektoratet om utsettelse på en dag for å være sikker på at kravet var tilstrekkelig korrekt.

Kommunedirektørens tilbakemelding til kontrollutvalget:

Kommunedirektøren beklager at revisjonen mottok kravet for sent og at dette medførte at revisjonen kom i tidsnød i forhold til sine frister.

Kommunedirektøren berømmer revisjonen for godt samarbeid og god hjelp i utformingen av kravet.

Refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester er meget ressurskrevende for både kommunen og revisjonen. Ordningen er preget av for få klare retningslinjer (for eksempel faste timepriser) og baserer seg derfor i stor grad på skjønn både med hensyn til beregning av timepris og direkte brukerrelaterte timer.

Erfaring fra tidligere år har gjort at kommunen ønsket å heve kvaliteten på arbeidet ved å inngå avtale med det ledende selskapet på området, Momentum Solution, som også leverer selvkostmodellen som kommunen har brukt over mange år og er veldig fornøyd med.

Harstad kommune hadde møter med leverandøren for opplæring i bruk av modellen og jobbet kontinuerlig med å skaffe korrekt grunnlagsdata til beregningene.

I ettertid er det lett å se at kommunen kanskje burde hatt med revisjonen på noen av disse møtene for å gjøre arbeidet for revisjonen enklere. Kommunedirektøren antok imidlertid at revisjonen var godt kjent med denne modellen fra et anerkjent selskap som brukes av en god del kommuner når det gjelder tilskuddsordningen.

Det tar tid å sette seg inn i en slik modell, og ressursituasjonen i økonomitjenesten gjorde det vanskelig å ha backup i dette arbeidet. Fravær i perioden for nøkkelpersonell gjorde dessverre at kommunen kom på etterskudd med arbeidet og revisjonen fikk oversendt første utkast for sent. Fravær gjorde også at kommunen fikk svart ut revisjonens spørsmål til beregningsgrunnlaget for sent og derfor fikk sent over det endelige kravet for sent.

Kommunedirektøren mener at kommunen har lært mye av denne prosessen og har igangsatt arbeidet med å klargjøre skriftlige rutiner og arbeidsplan for neste rapportering. Det legges opp til kontinuerlig overvåking gjennom året og en planmessig gjennomgang med aktuelle ledere i sektoren

for å sikre at vi får med alle aktuelle brukere i rapporteringen og at beregningen av timer og timepris blir korrekt.

Kommunedirektøren mener at rutinene og kvalitetssikringen på dette området nå er tilstrekkelig, og vesentlig forbedret med ny beregningsmodell. Uheldige omstendigheter medførte dessverre at siste års prosess ikke gikk helt som planlagt.

e.f

John G. Rørnes

Økonomisjef

Kontrollutvalget i Harstad kommune

Deres ref:

Vår ref:

574

Saksbehandler:

Björg-Karin Steinhaug
bkks@komrevnord.no

Telefon:

77 04 14 05

Dato:

11.10.2023

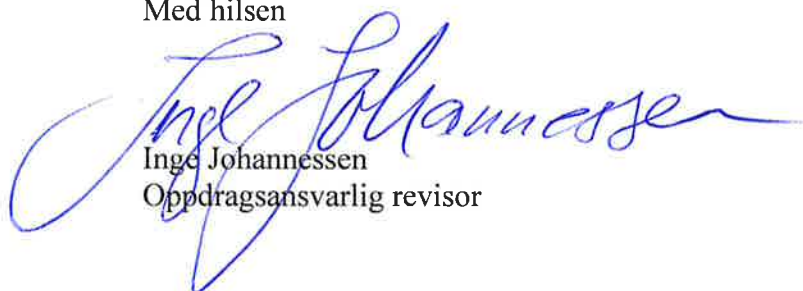
VURDERING AV SVAR PÅ REVISJONSBREV NR. 11 - TILSKUDDSDORDNING FOR SÆRLIG RESSURSKREVENDE HELSE- OG OMSORGSTJENESTER I HARSTAD KOMMUNE – KONTROLLUTVALGSSAK 32/23

Vi viser til kommunens svar på revisjonsbrev nr. 11 sendt pr. e-post den 19.09.2023. Vi gir med dette vårt syn på svarene som er gitt av kommunen.

Vi vurderer kommunens svar som tilfredsstillende.

Kommunen svarer at det er igangsatt et arbeid om utarbeidelse av skriftlige rutiner, samt arbeidsplan for neste rapportering – vi ber om å få dette oversendt.

Med hilsen

Inge Johannessen

Oppdragsansvarlig revisor

Kopi: Kommunedirektøren i Harstad kommune

Utvalg: Kontrollutvalget i Harstad kommune	Saksnummer: 49/2023	Møtedato: 24.10.2023	Saksbehandler: Tage Karlsen
---	-------------------------------	--------------------------------	---------------------------------------

RAPPORTERING FRA REVISOR - FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL 2023 – RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Innstilling til v e d t a k:

Kontrollutvalget tar revisors risiko og vesentlighetsvurdering til orientering.

Saken gjelder:

Presentasjon fra revisor av risiko- og vesentlighetsvurderingen for forenklet etterlevelseskontroll for 2023.

Vedlegg til saken:

Saksutredning:

1. Bakgrunn for kontrollen – hjemmel, formål og innhold

Regnskapsrevisor har som hovedoppgave å gjennomføre en finansiell revisjon. Finansiell revisjon vil – grovt sagt – si å kontrollere at kommunens årsregnskap ikke inneholder vesentlige feil. Under finansiell revisjon vil regnskapsrevisor hovedsakelig rette revisjonen mot de delene av økonomiforvaltningen som har betydning for årsregnskapet.

Etter kommuneloven har regnskapsrevisor også plikt til å foreta en «forenklet etterlevelseskontroll» med økonomiforvaltningen. Dette skal være en fast kontroll av de delene av økonomiforvaltningen som ikke nødvendigvis blir kontrollert under den finansielle revisjonen. Kontrollen skal altså være en kontroll av økonomiforvaltningen i *forlengelsen* av den finansielle revisjonen og skal som utgangspunkt rette seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon.

Formålet med kontrollen er å bidra til å forebygge og avdekke alvorlige feil og mangler i den sentrale økonomiforvaltningen i kommunen. Dette vil styrke grunnlaget for at kontrollutvalget kan ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltningen i kommunen foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak, jf. bestemmelsen i kommunelovens § 23-2, første ledd, bokstav b.

Bestemmelsen om forenklet etterlevelseskontroll har blitt nedfelt i kommunelovens § 24-9 som sier:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Som det fremgår av bestemmelsen innebærer oppgaven at revisor skal se etter om kommunens økonomiforvaltning «i hovedsak» foregår i samsvar med lover og forskrifter og vedtak. For det første må dette forstås slik at kontrollen rettes mot sentrale deler av økonomiforvaltningen, det vil si hvor feil og mangler vil kunne få vesentlige økonomiske konsekvenser, eller ha stor betydning for tilliten til kommunens økonomiforvaltning. For det andre må dette forstås slik at kontrollen som utgangspunkt rettes mot etterlevelsen av grunnleggende og overordnede krav til økonomiforvaltningen.

Utvidelsen av revisors oppgave må ses på bakgrunn av begrensede økonomiske rammer, og kontrollen skal derfor være forenklet og skal kunne utføres ved hjelp av enkle kontrollhandlinger. Det er ikke et krav om at revisor skal kunne bekrefte at økonomiforvaltningen *uten unntak* foregår i samsvar med lover og forskrifter mv. Det kreves derfor ikke at revisor skal foreta kontroll av alle detaljer på et område eller i en sak.

Et naturlig utgangspunkt for å kunne uttale seg om økonomiforvaltningen i hovedsak etterlever bestemmelser og vedtak, vil kunne være at revisor ser på om kommunen har systemer for å overholde sentrale lovbestemte krav og kommunens egne reglementer og vedtak, og om systemene følges. Eksempelvis kan dette gjelde om selvkostprinsippet overholdes, at anskaffelser bygger på konkurranse, likebehandling og åpenhet, at finansforvaltningen foregår i samsvar med kommunens finansreglement, og at det ikke foreligger vesentlig finansiell risiko i kommunens finansforvaltning. Andre områder som har vært nevnt er tilskudd private barnehager, tilskuddsforvaltning og kontraktsoppfølging.

Som nevnt i loven skal kontrollen basere seg på en «risiko- og vesentlighetsvurdering». I dette ligger det en vurdering opp mot de sentrale områdene innenfor kommunens økonomiforvaltning, og kontrollen må rettes mot områder der risikoen for vesentlige feil og mangler er størst. Hvilke kontrollhandlinger som skal utføres og hvor langt kontrollhandlingene skal gå for å avdekke eventuell manglende etterlevelse, må bygge på risiko- og vesentlighetsvurderingen og det som ellers vil følge av god kommunal revisjonsskikk.

Verken loven eller revisjonsforskriften regulerer nærmere i detalj hvordan revisor skal utføre sitt arbeid under kontrollen. Det vil derfor være opp til god kommunal revisjonsskikk å definere de nærmere avgrensningene av innholdet i revisors plikter. Det samme gjelder avklaringer av hvor grensen mellom etterlevelsesrevisjon og forvaltningsrevisjon skal gå.

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) og Den norske Revisorforening (DnR) har i denne sammenheng utarbeidet en standard «God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for forenklet

etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden ble gjort gjeldende fra årsregnskapet 2020.

Begrepet «vesentlig betydning for økonomiforvaltningen» er omtalt i RSK 301. I standarden er vesentlighet definert ut fra to forhold:

- Kvantitativ vesentlighet; beløpsstørrelse relatert til kommunen eller enkeltinnbyggere eller en gruppe innbyggere
- Kvalitativ vesentlighet; manglende etterlevelse av bestemmelser og vedtak som ikke nødvendigvis har vesentlig beløpsmessig betydning. Slike mangler kan likevel ha vesentlig betydning for økonomiforvaltningen på grunn av f.eks. potensielt omdømmetap og samsfunnsmessig aktualitet.

Et eksempel på kvantitativ vesentlighet kan være beregning av selvkost. Feil i beregningene vil neppe være vesentlig for regnskapet, men for abonnentene kan det være vesentlig. Kvalitativ vesentlighet med potensielt omdømmetap og samsfunnsmessig aktualitet kan være ved manglende etterlevelse av offentlige anskaffelser. Hvis kommunen ikke følger kravene til konkurranse og kjøper tjenester til en høyere sum enn de kunne fått med anbud blir det ikke feil i regnskapet, men hvis dette blir kjent, vil det sannsynligvis bli et omdømmetap, tap av tillit fra andre leverandører og kommer dette i media, vil det også få samsfunnsmessig aktualitet. Samsfunnsmessig aktualitet kan også være områder kommunestyret er spesielt opptatt av, og det kan være manglende etterlevelse av vedtak på det området.

I samsvar med kontrollutvalget generelle påse-ansvar, er det i kommuneloven § 24-9 bestemt at revisor skal legge fram sin risiko- og vesentlighetsvurdering for kontrollutvalget.

2. Rapportering fra revisor

I innværende møte vil revisor orientere om risiko- og vesentlighetsvurderingen tilknyttet kontrollen av kommunens økonomiforvaltning for 2023, jf. ovenfor.

Sekretariatet legger til grunn at det gis en kort presentasjon, og at denne presentasjonen sendes til kontrollutvalget v/sekretariatet.

Harstad, 12.10 2023

Tage Karlsen
seniorrådgiver